

Užitočné rady pre občanov pri kompostovaní prípadne zakladaní kompostoviska v záhrade

Aké základné podmienky musíme splniť pri kompostovaní:

1. použiť na kompostovanie čo najrozmanitejší biologický materiál,
2. zabezpečiť dostatočný prístup vzduchu ku kompostovaciemu materiálu,
3. zabezpečiť dostatočnú vlhkosť kompostovacieho materiálu,
4. zvoliť správne zloženie a veľkosť materiálu v zakládke.

Správne umiestnenie kompostoviska

Správnu polohu kompostoviska si musíme vopred pre založením premyslieť, aby sme počas priebehu rozkladu nemuseli kompost premiestňovať na iné miesto v záhrade.

Základné pravidlá pri zakladaní kompostoviska

- kompostovisko by nemalo byť príliš ďaleko od domu,
- mal by byť k nemu umožnený jednoduchý prístup za každého počasia;
- okolo kompostoviska by mal byť ponechaný dostatočný priestor pre manipuláciu s náradím;
- odporúča sa zrealizovať spevnený podklad pracovného miesta (nie kompostoviska), ktorý pomôže hlavne pri daždivom počasí;
- kompostovisko by malo byť postavené tak, aby žiadnym spôsobom neobmedzovalo proces rozkladu, neodporúča sa umiestnenie na priamom slnku alebo silnom vetre, kde materiál rýchlo vysychá a bez vlhkosti proces nepokračuje;
- aby sme zabránili prílišnému zamokreniu, je vhodné vytvoriť polopriepustnú ochranu z listov pod stromom alebo krom. Na tento účel je tiež možné použiť špeciálnu fóliu na prikrytie, ktorá prepúšťa vzduch, no nie vodu, ale aj poklop, ktorý v prípade dlhotrvajúcich dažďov môžeme položiť na zásobník;

Kompostovanie v zakládke - hrobli

Hrobľa je základom všetkých foriem kompostovania. K jej výstavbe nie je potrebný žiaden zásobník. To znamená, že je najmenej finančne náročná. Stačí materiál vhodne navrstviť, prípadne zakryť. Používa sa hlavne tam, kde je veľa biologického materiálu a dostatok priestoru. Hlavnou nevýhodou je totiž väčší záber pôdy ako pri zásobníkoch. Pokiaľ ide o rozmery, pre domáce kompostovanie sa odporúča šírka najviac 2 m. Tým sa obmedzí aj výška na asi 1,5 m (kvôli stabilite). Dĺžka môže byť rôzna, podľa potreby. S pribúdajúcim časom sa hrobľa môže predlžovať tak, že sa na konci hromadia nové bioodpady a na začiatku sa odoberá hotový kompost. Ak však tomu zabráni nedostatok miesta, môže sa vytvoriť aj nová hrobľa. Najdôležitejšie je vybrať vhodný priestor. Nezabudnime na voľný priestor na prehodenie zakládky z dôvodu manipulácie s náradím.

Kompostovanie v zásobníkoch

Zásobníky na kompost sú vhodné hlavne tam, kde je nedostatok miesta, kde potrebujeme mať kompostovaný materiál z rôznych dôvodov zakrytý. Pri troche fantázie a zručnosti môže zásobník pôsobiť atraktívne a dotvoriť tak vzhľad záhradky. Ak sme sa už pevne rozhodli pre zásobník, je potrebné zodpovedať si na niektoré otázky. Hlavne na to, aký veľký má byť

zásobník (záleží od množstva materiálu), z akého materiálu, či si ho zhotovíme sami z dreva alebo si kúpime hotový plastový, kovový, murovaný atď. a koľko sme ochotní zaň zaplatiť. Skôr ako sa rozhodneme, je dobré sa oboznámiť s niektorými ich vlastnosťami.

Drevené zásobníky

sú vhodné a väčšinou najlacnejšie a najlepšie zapadajú do celkového rámca prírodne stvárnenej záhrady. Drevo je dobre opracovateľné, a preto si z neho môžeme zhotoviť zásobník aj sami doma "na mieru". Takto vytvorené zásobníky patria medzi tie najvkusnejšie. Najlepšie sa osvedčili zásobníky s odnímateľnou prednou stenou (dobrá manipulácia s kompostovaným materiálom). Najčastejšou chybou pri zhotovovaní takýchto zásobníkov je vytvorenie nedostatočných alebo naopak príliš veľkých vetracích otvorov (dostatočné otvory sú cca 5 cm). Najväčšou nevýhodou týchto zásobníkov je obmedzená životnosť, nakoľko sú vystavené neustálemu vplyvu počasia v procese rozkladu. Pri výbere materiálu je potrebné zistiť či drevo nebolo vopred ošetrené konzervačným prípravkom, ktorý obsahuje jedovaté látky. Jedovaté látky by sa mohli cez kompost dostať späť do potravinového reťazca.

Betónové a kamenné zásobníky

sú finančne náročnejšie, no trvanlivé, vhodné skôr do väčších záhrad. Pôsobia mohutným a ťažkým dojmom. Zásobník by nemal mať spodnú časť vybetónovanú (z dôvodu, aby sme nezabránili prístupu pôdnym organizmom). Nesmieme zabudnúť na vetracie otvory a na vytvorenie možnosti odtoku nadbytočnej vody. Ich výhodou je, že sa používajú tam, kde je zvyškový alebo ľahko dostupný stavebný materiál. Znižujú sa tým náklady na jeho výstavbu. Pri týchto zásobníkoch je potrebné dôkladné naplánovanie ich umiestnenia v záhrade. Dodatočné premiestňovanie je veľmi zložité. Pri ich výstavbe sa neodporúča používať materiály, ktoré by mohli obsahovať škodlivé látky (azbest, eternit, atď...).

Zásobníky z pletiva

je veľmi jednoducho zhotoviteľný, no pri dnešných cenách vhodného pletiva aj finančne náročnejšia možnosť na kompostovanie. Opticky je najmenej nápadný, v záhrade pôsobí stále akosi provízorne. Na zhotovenie kompostovacieho zásobníka z pletiva nám stačí zhruba 3 m pletiva aj použitého (podľa veľkosti) s menšími otvormi v pletive, ktoré sa stočí a na konci spojí (je dobré ak je spoj ľahko rozoberateľný). Výška zhotoveného zásobníka by nemala výrazne presahovať výšku 1,2 m (z dôvodu jednoduchšieho ukladania kompostovaného materiálu a z dôvodu stability. Na zlepšenie stability je vhodné ak po obvode zásobníka umiestnime 3 - 4 (drevené alebo kovové) koly a pletivo pevne prichytíme. Na zmiernenie vplyvu nadmerného premočenia alebo vysychania sa môže na vnútornú stranu takto zhotoveného zásobníka upevniť čierne plastové vrece s vetracími otvormi po celej ploche.

Plastové zásobníky

môžu byť uzavreté (kompostéry) alebo otvorené (klasické latkové z recyklovaných plastových profilov). Uzavreté umožňujú kompostovanie aj v malých priestoroch (napr. malé predzáhradky, balkón, terasa atď.). Ich najväčšou nevýhodou je vysoká nákupná cena a malý objem. Spočiatku nám, ak nie sme zvyknutí na uzavreté systémy, bude robiť problém dosiahnuť regulovaný rozklad. Slabé prevzdušnenie, malý priestor a malá možnosť dodatočného spracovania sú hlavné problémy, ktoré sťažujú rozklad. Na jednej strane má

materiál sklony k zamokreniu, na druhej, keď je zásobník tmavej farby vystavený priamemu slnku, vzniká nebezpečenstvo vysušenia materiálu. Ak však dodržíme všetky pravidlá kompostovania, materiál sa nám v týchto zásobníkoch rozloží rýchlejšie ako v otvorených zásobníkoch. Niektoré druhy plastových zásobníkov sú vhodné na dážďovkové kompostovanie.

Otvorené plastové kompostéry

(z rôznych profilov) plnia tú istú funkciu ako drevené zásobníky. Majú však oproti dreveným zásobníkom jednu veľkú výhodu nepomerne dlhšiu životnosť bez potreby ošetrovania.